नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
सिंहदरवार, काठमाडौं

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम यस मन्त्रालयले २०७१ कार्तिक, मंसीर र पौष तीन महिनामा सम्पादन गरिएको कामको विवरण प्रकाशन गरिएको छ ।

(क) निकायको स्वरुप र प्रकृति

स्वरुपः

नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय (केन्द्रीय स्तरको निकाय)

प्रकृतिः

उद्योगसँग सम्बन्धित नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा सो को अनुगमन एंव मूल्याङ्कन गर्ने ।

(ख) निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार (नेपाल सरकार कार्यविभागजन नियमावली, २०६४ अनुसार)

- उद्योग तथा औद्योगिक विकास सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
- खानी तथा खनिज पदार्थ अन्वेषण सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यान्वयन,
- खानी तथा खनिज विकास विषयक अध्ययन, तालिम, अन्वेषण तथा सर्वेक्षण,
- औद्योगिक विकास,
- औद्योगिक क्षेत्रहरु तथा औद्योगिक संघ–संस्थाहरु,
- औद्योगिक नियोगहरु,
- संयुक्त राष्ट्रसंघीय औद्योगिक विकास संगठन तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय औद्योगिक संगठन,
- बैदेशिक लगानी प्रवर्द्धन,
- औद्योगिक लगानी प्रवर्द्धन,
- घरेलु तथा ग्रामीण सीप र उद्योगको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन,
- नाप, तौल र गुणस्तर निर्धारण तथा प्रवर्द्धन,
- उद्योग सम्बन्धी सार्वजनिक प्रतिष्ठान,
- उत्पादकत्व बृद्धि विषयक नीति तथा कार्यक्रम,
- औद्योगिक प्रविधि विकास र प्रविधि हस्तान्तरण,
- औद्योगिक जनशक्तिको विकास तथा तालिम, अन्वेषण तथा सर्वेक्षण,
- औद्योगिक प्रवर्द्धन र संरक्षण,
- कम्पनी प्रशासन,
- औद्योगिक सम्पत्ति र प्रशासन,
- संगठित संस्थाको दामासाही प्रशासन,
- विशेष आर्थिक क्षेत्र,
- नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग सेवा अन्तर्गतका माइनिङ्ग, जियोलोजी, केमेष्ट्री, केमिकल, मेटालर्जिकल र मेट्रोलोजी समूहको सेवा सञ्चालन ।

(ग) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरण

मन्त्रालयमा कार्यरत कमर्चारीहरुको शाखागत विवरण

qm=;+	dxfzfvf ÷ zfvf	kb	gfd, y/	s]kmot
!=	**pBf]u dGqfno**	**pBf]u dGqLHo"**	**dfggLo >L+dx]Z a:g]t**	
	pBf]u dGqLHo"Sf]lghL ;lrjfno	pk ;lrj	>L s[0f axfb'/ s]=;L=	
	"	k]; ;efhs	>L O{Zj/ yfkf	
	"	gf=;=	>L ?b|clwsf/L	
	"	s=c=	>L l;tf/fd kGy	
	"		>L /fh]b|yfkf	
	"	sf=;= -s/f/_	>L lhdufkfn dxhfg	
	"	x=;=rf=	>L gftLsfhL dxhfg	
@=	**pBf]u dGqfno**			
	pBf]udGqLHo"Sf]:jsLo ;lrjfno	pk:jsLo ;lrj	>L ls/0f kf8]h	
	"	:jsLo clwsf/t	>L /f]Zg a:g]t	
	"	kZf;g ;xfos	>L /ljGb|;fksf]bf	
#=	**pBf]u dGqfno**	**;lrj**	**>L pQdsdf/ e§/f0{**	
	;lrjHo"Sf]lk=P= zfvf	zfvf clwsf/t	>L d]3/fh kGt -sfh_	
	"	gf=;=	>L ufljGb k|;fb s8]h	
	"	sf=;=		
	"	sf=;=-s/f/_	>L dfwj kf]v/]h	
	"	x=;=rf=	>L g/]Z b]zf/	
$=	**kZf;g tyf ;+yfg dxfzfvf**			
	"	**;x–;lrj**	**>L lbg]Z sdf/ l3ld/]**	
	"	kdv lzlfs	>L ;lznf l3ld/]	
	"	x=;=rf=	>L ;bg yfkf	
	"	sf=;= -s/f/_	>L bufb]L a:g]t	
$=!	**kZf;g zfvf**			
	kZf;g zfvf	pk–;lrj	>L eLdk|;fb e§/f0{	
	"	zfvf clwsf/t	>L rDkf bfxfn	
	"	zfvf clwsf/t	>L efis/ bfxfn	
	"	zfvf clwsf/t	>L /fhg s+ a:g]t -:6f]_	
	"	zfvf clwsf/t	>L dfwj k|;fb uf]:d	
	"	zfvf clwsf/t	>L hubLz bfxfn	
	" -k'tsfno_	k'tsfno clwsf/t	>L ;fljqL kf8]h	
	kZf;g zfvf	gfoj ;AAff	>L dfwj k|;fb zdf{	
	"	s=c=	>L lnnf aNne g]kfn	
	"	s=c=	>L ;lgn rf]hfuf0{	
	"	x=;=rf=	>L lbJo k|;fb >]7	
	"	x=;=rf=	>L shdfg lu/L	
	"	sf=;= -s/f/_	>L nldL nfld5fg]	
	"	sf=;=	>L ljj0f'/fh lu/L	

	"	kfn]-s/f/_	>L lj/f dxtf]	
	"	slrsf/	>L ?kf g]kfnL -s/f/_	
	" -btf{	k|lzlfs	>L d~h' rf]w/L	
	"	sf=;=	>L nldL axfb'/ dxhfg	
	"	sf=;=	>L laGbL b]lL ufpnL	
	"	sf=;= -s/f/_	>L sdf/ yklnof	

$=@	**;/sf/L pBf]u tyf ;=yfg zfvf**			
	;/sf/L pBf]u tyf ;=yfg zfvf	pk–;lrj	>L /f]zgL sdf/L >]7	
	"	zfvf clwsf/L	>L lrqfËt a/fn	
	"	zfvf clwsf/L	>L /fhd0fL bfxfn	
	"	s= ck/f]6/ -s/f/_	>L c?0ff >]7	
	"	sf=;= -s/f/_	>L /Gh'ltldlN;gf	
$=#	**cflysf kl/zf;g zfvf**			
	cflysf kl/zf;g zfvf	pk–;lrj -n]vf_	>L ;'zLn 9sfn	
	"	n]vf clwsf/L	>L cho atf]nf	
	"	n]vfkfn	>L o'j/fh sfsL{	
	"	s=c=		
	"	sf=;=	>L ljkg lg/f]nf	
%=				
	sfgG; zfvf	pk–;lrj -sfgG;_	>L zs/ s]];L=	
		zfvf clwsf/L	>L	
	"	gf=;=	>L a¼ sdf/ /f0{	
^=	**of]hgf tyf gLlt ljZn]if0f dxfzfvf**			
	of]hgf tyf gLlt ljZn]if0f dxfzfvf	;x–;lrj	>L hLt axfb'/ yfkf	
	lk=P= zfvf		>L zfGtf lu/L	
	"	sf=;=	>L uLtf kf08]-s/f/_	
		x=;=rf= -s/f/_	>L /fhg sfsL{	
^=!	**of]hgf zfvf**			
	"	pk–;lrj	>L cfgGb s]z/L kf]v/]h	
	"	zfvf clwsf/L	>L kbsfz cfrfo{	
	"	zfvf clwsf/L	>L /fd k|;fb n06]h	
	"	zfvf clwsf/L	>L l;tf/fd v8\sf	
	"	gf=;=	>L dgf]x/ 9ufgf	
	"	s=c=	>L nf]saxfb'/ nfdf	
		sf=;=	>L ;Ltf yfkf	
	"	sf=;=	>L l:y/hª zfxL	

^=@	**gLlt ljZn]f0f zfvf**			
	gLlt ljZn]f0f zfvf	pk;lrj	>L /fd k|;fb 9sfn	
	"	zfvf clwsl[t	>L lji0f' sdf/L elffn	
		cy{zf:qL	>L ladnf kf]v/]h	
&=	**cf}Bf]us kj4{g dxfzfvf**			
	cf}Bf]us kj4{g dxfzfvf	**;x–;lrj**	**>L ofdsdf/L vltj8f**	
	"	gf=;=	>L o1k|;fb cfrfo{-lk=P=_	
	"	s=c=	>L ljgf]b rf]v/L	
	"	sf=;=	>L b]pdfof u?Ë -s/f/_	
	"	sf=;=	>L lagf]b b]|f/ -s/f/_	
	"	x=;=rf=	>L uf]jjGbaxfb'/ dxt	
&=!	**j]b]zs nufgL zfvf**			
	j]b]zs nufgL zfvf	pk–;lrj	>L lbks l3ld/]	
	"	zfvf clwsl[t	>L	
	"	s= clwsl[t	>L /fh'>]7	
	?U0f pBf]u O{sf0{	pk–;lrj	>L /fwfs[0f >]7	
		zfvf clwsl[t	>L /fd k|;fb nO6]h	
		zfvf clwsl[t	>L pd]zdfg hf]zL	
&=@	**cf}Bf]us kj4{g tyf cf}Bf]us ;DklQ Joj:yfkg zfvf**			
	"	pk–;lrj	>L lji0fk|;fb 9sfn	
	"	zfvf clwsl[t	>L s[0fdfg k|wfg	
	"	zfvf clwsl[t	>L ;/f]h sf]0/fnf	
***=**	**k|jlw dxfzfvf**			
	"	**;x–;lrj -k|F_**	**>L Clif/fh sf]0/fnf**	
	"	pk;lrj	>L	
	"	cf}0{	>L	
		s=c= -s/f/_	>L dw'/z k|;fb ;fx	
	"	x=;=rf=	>L /fdufkfn dxh{g	
	"	sf=;= -s/f/_	>L vf]sdf/L cu:tL	
***=!**	**jftfj/0f zfvf**			
	"	l;=l8=d]0{	>L bLlnk vltj8f	
	"	d]0{	>L	
***=@**	**k|jlw x:tf{t/0f zfvf**			
	"	l;=l8=s]0{	>L cfnf]s sdf/ ld>	
	"	d]0{	>L k]d ;'j]bL	
	"	l;=l8=d]0{	>L cldt cfrfo{	
	"	l;=l8=d]0{	;'/]b|sdf/ zfxL	

महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरुको कार्यविवरणः

(१) प्रशासन तथा संस्थान महाशाखा

आर्थिक प्रशासन शाखाः

उद्योग मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको लागि आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमानित (साधारण) बजेट बनाई पेश गर्ने, विनियोजित बजेट अर्थ मन्त्रालयबाट खर्च गर्ने अख्तियारी प्राप्त भए पछि अन्तर्गतका विभाग / आयोजना / कार्यालयहरुमा अख्तियारी पठाउने र सो को अभिलेख सम्वन्धी आवश्यक काम गर्ने, अख्तियारी प्राप्त भए पछि विनियोजन बजेट निकासा माग गरी खर्च सहितको अभिलेख राखी आन्तरीक लेखापरीक्षण तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने, लेखापरीक्षणबाट वेरुजु देखिन आएमा सो को अभिलेख गरी फछ्र्यौट गर्ने गराउने सम्वन्धी काम गर्ने र तत्सम्वन्धी प्रगति विवरण सम्वन्धीत निकायमा पठाउने, राजस्व तथा धरौटी वापत प्राप्त हुन आउने रकमको अभिलेख गर्ने, लेखापरीक्षण गराउने, मन्त्रालय तथा अन्तर्गतको केन्द्रीय लेखा तयार गरी सम्वन्धित निकायमा पठाउने, महालेखा परीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित व्यहोराहरुको जवाफ संकलन तथा अध्ययन गरी सार्वजनिक लेखा समितिबाट माग भएका वखत पठाउने व्यवस्था गर्ने, मन्त्रालयमा प्राप्त हुन आउने आर्थिक प्रशासनसंग सम्वन्धित सरकारी नीति तथा आर्थिक अनुशासन सम्वन्धी विभिन्न निर्देशनहरु पालना गर्ने, अन्तर्गतका निकायहरुले सो पालना गर्ने व्यवस्था गराउने, कुनै बजेट उपशीर्षकमा रकम थपघट गर्नु परेमा रकमान्तर सम्वन्धी अर्थ मन्त्रालयबाट निकासा भए वमोजिम गर्ने गराउने, आर्थिक विषयमा कार्यालय प्रमुख / आयोजना प्रमुखबाट राय माग भएमा राय दिने तथा कार्यालय प्रमुखबाट आर्थिक विषयमा आदेश निर्देशन भएकोमा नियमानुसार सो आदेश निर्देशन बमोजिम गर्ने कार्यहरु आर्थिक प्रशासन शाखाबाट सम्पादन हुने गर्दछ।

प्रशासन शाखाः

यस शाखाले मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुसंग सम्बन्धित प्रशासनिक कार्य, मानव संशाधन विकास सम्बन्धि कार्य, मन्त्रालय अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरुको भौतिक साधनहरुको अनुगमन, निरीक्षण, स्वदेश तथा विदेशमा संचालन हुने विभिन्न तालिम, गोष्ठी, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण, सभा सम्मेलनमा कर्मचारी मनोनयन सम्बन्धि कार्य, आन्तरीक प्रशासन सम्बन्धि कार्य, कर्मचारीहरुको सरुवा, बढुवा, अवकास, पदपुर्ति, दरवन्दी स्वीकृती सम्बन्धि कार्य, शुशासन तथा नागरिक वडापत्र बमोजिम कार्य भए नभएको अनुगमन सम्बन्धि कार्य गर्नुको साथै मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग तथा कार्यालयको जनशक्ति विकास र कर्मचारी प्रशासन सम्वन्धी कार्य गर्दछ। निजामति सेवा ऐन बमोजिम मन्त्रालयले संचालन गर्न तोकिएका विभिन्न सेवा समूह सम्वन्धी पदहरुको कर्मचारी प्रशासन सम्वन्धी कार्य गर्नुको साथै मन्त्रालयको सामान्य प्रशासन सम्वन्धी कार्य समेत गर्दछ।

सरकारी उद्योग तथा संस्थान शाखाः

यस शाखाले सरकारी स्तरमा संचालित उद्योग, समिति, संस्थान र प्रतिष्ठान सम्वन्धी बिषयहरुको नीति नियम तर्जुमा गर्नुको साथै तत्सम्वन्धी कार्यको परिपत्र, निर्देशन जारी गरी ती निकायहरुका अध्यक्ष, महाप्रवन्धक र संचालकहरुको नियुक्ति प्रक्रिया अगाडि बढाउने कार्य गर्दछ। साथै यस शाखाले ती निकायहरुको सञ्चालनमा सहजीकरणको भूमिका समेत निर्वाह गर्दछ।

(२) योजना तथा नीति विश्लेषण महाशाखाः

योजना शाखाः

योजनावद्ध विकासका सम्वन्धमा राष्ट्रिय योजना आयोगले प्रतिपादन गरेको सिद्धान्त, नीति, कार्यक्रम आदिको अभिलेख राख्ने, मन्त्रालयसंग सम्वन्धीत क्षेत्रगत विकास कार्यक्रमको आवधिक र वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गरी पेश गर्न अन्तर्गतका विभाग, संस्थान, समिति तथा आयोजनाहरुलाई मार्गनिर्देशन दिने, मातहत निकायबाट वार्षिक योजना, कार्यक्रम एवं बजेटको पूर्वानुमान सम्वन्धी विवरण संकलन गरी मूल्यांकन एवं छानविन गर्ने, आवश्यकतानुसार गोष्ठी, छलफल गरी एकिकृत वार्षिक कार्यक्रम तयार गर्ने, राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसंग सम्पर्क र समन्वय गरी वार्षिक कार्यक्रम तयार गरी स्वीकृत गराउने, मातहतका निकायहरु बीच योजना तर्जुमा, कार्यक्रम निर्माण र सम्पादन बीच समन्वय गर्ने गराउने, आर्थिक प्रशासन शाखासंग समन्वय गरी वार्षिक कार्यक्रम एवं बजेटको बांडफांड गर्ने गराउने, मातहत निकायहरुबाट नियमित रुपमा मासिक, चौमासिक, वार्षिक र आश्यकता अनुसारका प्रगति विवरण प्राप्त गर्ने, लक्ष्य बमोजिम काम भए नभएको विश्लेषण, अनुगमन, अध्ययन गरी समीक्षा गर्न गराउन समीक्षा बैठक संचालन गरी सम्वन्धित पदाधिकारीबाट हुने निर्देशनको कार्यान्वयन गर्ने गराउने, मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुबाट सम्पादित कार्यहरुको मासिक प्रगति विवरण प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा नियमित रुपमा पठाउने जस्ता कार्यहरु यस शाखाले सम्पादन गर्दै आएकोछ।

नीति विश्लेषण शाखाः

उद्योग क्षेत्रसंग सम्वन्धित नीतिगत विषय, सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, वजेट बक्तव्यमा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा, औद्योगिक नीति, बैदेशिक लगानी नीति, ऐन, गैह्र आवासीय नेपाली सम्बन्धि नीति, ऐन, स्वदेशी तथा विदेशी लगानी सम्वन्धी उद्योगहरुको आवश्यक तथ्यांक संकलन गरी भण्डारण, निर्यातयोग्य वस्तुहरुको तथ्यांक संकलन, औद्योगिक वस्तुहरुको लागत संकलन तथा विश्लेषण अन्तर मन्त्रालय बीच सूचना तथा तथ्यांक आदान प्रदान र समन्वयको कार्य, उद्योग झलक पत्रिकाको प्रकाशन, यस मन्त्रालय सम्बन्धी नीतिगत तथा आवश्यक अन्य छलफलका लागि समय समयमा अनुरोध भै आए बमोजिमका नीतिगत विश्लेषण सम्बन्धि कार्य, मन्त्रालयसंग सम्वन्धीत क्षेत्रगत विकास नीति तथा कार्यक्रम, बजेट बक्तव्यमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न मासिक रुपमा प्रगति समीक्षा बैठक गरी सो को विवरण अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने, यस मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुको भ्रष्टाचार विरुद्धको नीति तथा रणनीति सम्वन्धी योजना र वार्षिक कार्यक्रम बीचमा कायम राख्नुपर्ने तालमेल एवं उद्योग क्षेत्रका नीतिहरुसंग कार्यक्रमहरुको सामञ्जस्यता, गुणस्तर व्यवस्थापन सम्वन्धी नीति तर्जुमामा सहयोग पुऱ्याउने, औद्योगिक उत्पादकत्वसंग सम्वन्धित राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरु जस्तै विश्व विद्यालय, व्यवसायिक तथा प्राविधिक प्रतिष्ठान, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, उद्योग परिसंघ, एवं अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु आदिसंग सम्पर्क कायम गरी उपयुक्त क्रियाकलाप गर्ने गराउने कार्य यस शाखाबाट सम्पादन गरिनेछन् ।

(३) औद्योगिक प्रवर्द्धन महाशाखाः

विदेशी लगानी शाखाः

विदेशी लगानीकर्ताहरुलाई नेपालमा लगानीका अवसरहरुका बारेमा जानकारी गराउन नेपाल सरकारको मौजुदा औद्योगिक नीति, वैदेशिक लगानी नीति तथा अन्य सम्बद्ध ऐनहरु समाबेश गरी प्रवर्द्धनात्मक सामग्रीहरु प्रकाशित गर्ने, नेपालमा लगानी गर्न चाहने लगानीकर्ताहरुले माग गरेका जानकारीहरु उपलब्ध गराउने, नेपाललाई तुलनात्मक लाभ पुग्ने क्षेत्रहरुमा विदेशी लगानी आकर्षण र प्रवर्द्धन गर्न उपयुक्त परियोजनाहरुको पूर्व संभाब्यता अध्ययन गराउने, नेपालमा लगानी आउन सक्ने संभाब्य देशहरुसंग लगानी प्रवर्द्धन र संरक्षण एवं सम्झौता गर्न आवश्यक तयारी गर्ने, बिदेश स्थित नेपाली कूटनैतिक

नियोगहरुलाई लगानी प्रवर्द्धनसंग सम्बन्धित नेपाल सरकारको नीति एवम् ऐनहरु उपलब्ध गराउने र लगानी प्रवर्द्धनको क्रममा माग भई आएका जानकारीहरु उपलब्ध गराउने, स्वदेशी एवम् विदेशी लगानीकर्ता बीच प्रत्यक्ष लगानी सम्पर्क गराउन लगानी प्रवर्द्धन मिसनहरु पठाउने र समय समयमा नेपालमा अन्तर्राष्ट्रिय लगानी मञ्चको आयोजना गर्ने, नेपालमा बिदेशी लगानीमा सञ्चालित परियोजनाहरुको समय समयमा अनुगमन गरी लगानीकर्ताहरुलाई परेका समस्याहरु समाधान गर्न उपयुक्त कारवाही गर्ने, नेपालको औद्योगिक बातावरणलाई लगानी मैत्री बनाउन मौजुदा सरकारी नीति एवं नियममा समयानुकूल पुनराबलोकन गराइ उपयुक्त सुधारका लागि सुझाब प्रस्तुत गर्ने UNCTAD, UNIDO, IPS Offices वैदेशिक औद्योगिक तथा वाणिज्य संघहरु मार्फत नेपालमा विद्यमान लगानीका अवसर एवं लगानीका लागि छनौट गरिएका परियोजना प्रस्तावहरुको प्रचार प्रसार गराई बिदेशी लगानीकर्ताहरुलाई नेपालमा लगानी गर्न आउन आमन्त्रित गर्ने लगायतका कार्यहरु सम्पादन गर्ने गर्दछ।

औद्योगिक प्रवर्द्धन तथा औद्योगिक सम्पत्ति व्यवस्थापन शाखाः

देशको औद्योगिकरणमा सरकारी र निजी क्षेत्रको समन्वयात्मक भूमिका अभिबृद्धि गर्न समयानुकूल नीतिगत एवं प्रशासनिक कार्यहरु सम्पादन गर्ने, औद्योगिक प्रवर्द्धनको लागि निजीक्षेत्रलाई प्राथमिकता दिने सन्दर्भमा अपनाउनु पर्ने नीति, नियम तथा कानून तर्जुमाका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायहरुसंग समन्वय गरी कानून शाखा समेतको संलग्नतामा कार्य सम्पादन गर्ने, औद्योगिक व्यवसाय ऐन एवं नेपाल सरकारको नीति तथा नियमहरुको कार्यान्वयनमा देखापरेका व्यवधानहरु हटाउन आवश्यक कारवाही गर्ने र औद्योगिक प्रवर्द्धन सम्बन्धमा मन्त्रालय अन्तर्गतका बिभागहरुलाई सहयोग र समन्वय गर्ने, औद्योगिक प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक सुविधा, सहु लियत, संरक्षण तथा बातावरण व्यवस्थाको लागि नीतिहरु तर्जुमा, पुनराबलोकन तथा मूल्याङ्कन गर्ने, निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन वा प्राथमिकता दिने कार्यक्रम वा परियोजना सञ्चालन सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने, निजी क्षेत्रका उद्योगहरुको बिकासको निमित्त निजी क्षेत्रका संघ संस्थाहरुसंग मिलेर आवश्यक रणनीति तय गर्ने कार्यहरुका अतिरिक्त यस्ता उद्योगहरुमा देखा परेका समस्याहरु निराकरण गर्न अन्तर–मन्त्रालय समन्वयका साथै आवश्यक सहयोग गर्ने, रुग्ण उद्योगको पुनर्स्थापना गर्ने नीति तर्जुमा गरी कार्यन्वयनको व्यवस्था गर्ने, घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धन, प्रोत्साहन र बिस्तारको लागि सञ्चालित कार्यक्रमहरु सुपरिबेक्षण र अनुगमन गरी कार्यक्रमहरुमा समन्वय कायम गर्ने, आर्थिक ऐन र सम्बन्धित अन्य ऐनबाट उद्योग विकासमा परेका प्रभावहरु अध्ययन गरी सुझावहरु प्रस्तुत गर्ने र उद्योगले प्रयोग गर्ने मेशिनरी एवम् कच्चा पदार्थहरुमा लाग्ने कर तथा भंसार महसुल सम्बन्धमा परामर्श दिने, वौद्धिक सम्पतिको प्रशासन सम्वन्धमा नीतिगत र संरचनागत व्यवस्था गर्ने, सम्वन्धित निकायहरुसंग समन्वय गर्ने, औद्योगिक सम्पतिको संरक्षण र प्रशासन गर्न मौजुदा कानुनमा पुनरावलोकन गर्ने वौद्धिक सम्पति सम्वन्धी चेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने जस्ता कार्यहरु यस शाखा अन्तर्गत पर्दछन्।

रुग्ण उद्योग इकाइः

रुग्ण उद्योगको पुनर्स्थापना गर्ने नीति तर्जुमा गरी कार्यन्वयनको व्यवस्था गर्ने, घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धन, प्रोत्साहन र बिस्तारको लागि सञ्चालित कार्यक्रमहरु सुपरिबेक्षण र अनुगमन गरी कार्यक्रमहरुमा समन्वय कायम गर्ने,

(४) प्रविधि महाशाखाः

वातावरण शाखाः

औद्योगिक तथा शहरीकरणको कारणबाट निस्कने फोहर, मैला, धुवाँ, वायु, तथा ध्वनी प्रदुषण आदिबाट वातावरणमा पर्ने नकारात्मक असरलाई रोकथाम, नियन्त्रण तथा न्यूनीकरण गरी वातावरणीय व्यवस्थापन कार्यद्वारा देशमा दिगो औद्योगिक विकासको लागि राष्ट्रिय वातावरणीय नीतिलाई सक्षमताकासाथ व्यवस्थित गरी तत्सम्बन्धी नीति एवं ऐन

नियम कार्यान्वयनमा मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरु तथा औद्योगिक प्रतिष्ठानहरुलाई वातावरण मैत्री उत्पादन पद्धति अवलम्वन गर्न लगाई देशको आर्थिक स्तरमा वृद्धि गराउन तत्सम्वन्धी कार्यहरु यस शाखाबाट सम्पादन गर्ने गरिन्छ।

प्रविधि हस्तान्तरण शाखाः

देश भित्र स्थापना भएका वा हुने निजी तथा सरकारी घरेलु साना, मझौला तथा ठूला उद्योग एवं व्यवसायमा विश्वमा प्रतिपादन भएका नयाँ तथा पुराना प्रविधिहरुका साथै देश भित्रै अध्ययन अनुसन्धान भै पहिचान गरिएका विभिन्न प्रकारका प्रविधिहरुको जानकारी तथा प्रचार प्रशार गर्ने गराउने, सम्बन्धित क्षेत्रमा वितरण गरी औद्योगिक व्यवसाय उत्पादनका क्षेत्रमा सघाउ पुऱ्याउने, विश्वको बढ्दो उदारीकरण तथा विश्वव्यापीकरणको मूल प्रवाहमा स्वदेशका उद्योग व्यवसायबाट उत्पादन हुने विभिन्न वस्तु र सेवाहरुलाई प्रतिस्पर्धात्मक बजारमा सफल तुल्याउनका निम्ति आधुनिक प्रविधिको खोजी गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा सूचना प्रवाह गर्ने कार्य यस शाखाले गर्दै आएको छ।

(घ) निकायबाट प्रदान गरिने सेवा

उद्योग क्षेत्रको विकास र विस्तारका लागि नीतिगत कार्यहरु गर्ने भएकोले छुट्टै उल्लेख गरिरहनु नपर्ने ।

(ङ) सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

सेवा प्रदान गर्ने शाखा	जिम्मेवार अधिकारी
प्रशासन	उ.स. भीमप्रसाद भट्टराई
सरकारी उद्योग तथा संस्थान	उ.स. रोशनी कुमारी श्रेष्ठ
प्रविधि तथा वातावरण	उ.स. आलोक कुमार मिश्र
आर्थिक प्रशासन	उ.स. सुशील ढकाल
कानून	उ.स. शंकर के.सी.
नीति विश्लेषण	उ.स. राम प्रसाद ढकाल
योजना अनुगमन	उ.स. आनन्द केशरी पोखरेल
औद्योगिक प्रवर्द्धन तथा औद्योगिक सम्पत्ति व्यवस्थापन	उ.स. विष्णु प्रसाद ढकाल
रुग्ण उद्योग	उ.स. राधाकृष्ण श्रेष्ठ
विदेशी लगानी	उ.स. दिपक घिमिरे

(च) सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

नभएको ।

(छ) निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी

सम्बन्धित शाखा, महाशाखा तथा अन्तर सम्बन्धित मन्त्रालयहरुबाट राय प्राप्त गरी तहगत रुपमा निर्णय हुने ।

सचिव/मन्त्रीस्तर/मन्त्रिपरिषद्

(ज) निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

श्री उत्तम कुमार भट्टराई - सचिव

(झ) सम्पादन गरेको कामको विवरण

- नयाँ विदेशी लगानी नीतिको मस्यौदालाई अन्तिम रुप दिई स्वीकृतिका लागि मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्तुत भएको ।
- चीनसंगको BIPPA सम्झौतालाई अन्तिम रुप दिई परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत प्रतिक्रियाको लागि चीन सरकार समक्ष प्रस्तुत भएको ।
- ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा तथा क्रसर उद्योगहरुको उचित व्यवस्थापनका लागि मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गरि निर्णयानुसार कार्यान्वयन गरेको ।
- मन्त्रालय अन्तरगतका विभिन्न निकायहरुवाट औद्योगिक प्रवर्द्धनका सम्बन्धमा प्रस्तुत भएका विभिन्न विषयहरुमा १०० वटा राय प्रतिक्रिया उपलब्ध गराईएको ।
- औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि. र हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि. को महाप्रबन्धकहरु नियुक्ति गरिएको।
- भैरहवा विशेष आर्थिक क्षेत्रको उद्घाटन सम्पन्न भई सञ्चालनका लागि प्रस्ताव आव्हान भएको ।
- Immigration Unit को स्थापना भई लगानीकर्तालाई उद्योग विभागबाट भिषा जारी गर्न शुरु भएको ।
- अनुमति नलिई तथा IEE स्वीकृत नगरी मापदण्ड विपरित सञ्चालित ईटा उद्योगहरुलाई तुरुन्त बन्द गर्न र पुरानै प्रविधिमा सञ्चालित उद्योगहरुलाई आधुनिक प्रविधिमा रुपान्तरण गर्ने सम्बन्धमा भुसे ईटा उद्योग दुई वर्ष भित्र आधुनिक ईटा उद्योगमा रुपान्तरण गर्न औद्योगिक प्रवर्द्धन वोर्डबाट निर्णय गरिएको ।
- ९ वटा जनगुनासोको उजुरी प्राप्त भएकोमा सवै फर्छ्यौट गरिएको ।

(ञ) सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

निकाय प्रमुखः- **श्री उत्तम कुमार भट्टराई, सचिव**

सूचना अधिकारीः- **आनन्द केशरी पोखरेल, उप-सचिव**

(ट) ऐन, नियम, विनिमय वा निर्देशिकाको सूची

नेपाल सरकार (कार्य-विभाजन) नियमावली, २०६४ को नियम ३ मा भएको व्यवस्था बमोजिम यस मन्त्रालयको गठन भएको । यस निकायलाई निर्देशित गर्ने बैधानिक/कानूनी आधारहरु निम्नअनुसार रहेका छन् ।

- नेपाल गुणस्तर (प्रमाण चिन्ह) ऐन, २०३७
- औद्योगिक व्यवसाय विकास प्रतिष्ठान ऐन, २०५३
- दामासाही सम्बन्धी ऐन, २०६३
- स्टाण्डर्ड नाप र तौल ऐन, २०२५
- खानी तथा खनिज पदार्थ-सम्बन्धी ऐन, २०४२
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
- साझेदारी फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०२०
- प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१४
- विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९
- औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९
- कम्पनी ऐन, २०६३
- पेटेण्ट, डिजायन तथा ट्रेडमार्क ऐन, २०२२

(ठ) आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अध्यावधिक विवरण (त्रैमासिक)

kf}f dlxgfsf] vr	kf}f dlxgf ;Ddsf] lgsfzf	vr . ljlQo ;sfl/t g=	vr . ljlQo zLifs	clGtd ah]6\	kf}f dlxgf;Ddsf] vr	afsL	
						ah]6\	lgsfzf
1,561,102.00	10,644,057.30	21111	tna	21,856,000.00	10,644,057.30	11,211,942.70	0
0	522,000.00	21119	cGo eQf	540,000.00	522,000.00	18,000.00	0
0	0	21121	kf]ffs	503,000.00	0	503,000.00	0
21,193.00	306,424.00	22111	kflg tyf lahln dx;n	900,000.00	306,424.00	593,576.00	0
4,055.00	106,331.00	22112	;Grf/ dx;n	798,000.00	106,331.00	691,669.00	0
172,800.00	777,119.00	22211	OGwg tyf cGo OGwg	1,570,000.00	777,119.00	792,881.00	0
6,485.00	336,622.00	22212	;Grfng tyf ddt ;Def/	1,042,000.00	336,622.00	705,378.00	0
0	56,890.00	22213	ladf	130,000.00	56,890.00	73,110.00	0
376,086.00	790,210.00	22311	sfono ;DaGwL vr	1,790,000.00	790,210.00	999,790.00	0
18,800.00	131,600.00	22411	;]jf / k/fdz	206,000.00	131,600.00	74,400.00	0
316,940.00	2,210,624.00	22412	cGo ;]jf zNs	3,182,000.00	2,210,624.00	971,376.00	0
0	0	22522	sfosd vr	300,000.00	0	300,000.00	0
75,000.00	260,585.00	22611	cgudg dNofsg	1,050,000.00	260,585.00	789,415.00	0
8,000.00	8,000.00	22612	ed)f vr	150,000.00	8,000.00	142,000.00	0
72,730.00	939,465.00	22711	lalaw vr	1,178,212.00	939,465.00	238,747.00	0
2,633,191.00	17,089,927.30		**hDdf**	35,195,212.00	17,089,927.30	18,105,284.70	0

(ड) अघिल्लो आ.व. (२०७०।७१) मा उद्योग मन्त्रालयबाट सम्पन्न भएका आयोजना/कार्यक्रमहरुको विवरणः

१ बातावरिणिय क्षेत्र सहयोग sfo{qmd phf{;d]t

२ खनिज अन्वेषण तथा बिकास आयोजना

३ पेट्रोलियम अन्वेषण परियोजना

४ भूबैज्ञानिक सर्भेक्षण तथा अनुसन्धान- sf0f]ud

५ औद्योगिक पुर्वाधार बिकास कार्यक्रम

क) विशेष आर्थिक क्षेत्र विकास समिति

ख) सिमेन्ट उद्योग पहुँच सडक निर्माण

ग) विद्युत्त प्रसारण लाइन आयोजना

घ) खानी विभाग (पूर्वाधार निर्माण)

६ औद्योगिक लगानि प्रवर्धन कार्यक्रम

७ घरेलु तथा साना उद्योग कार्यक्रम(जिल्ला४८)

८ घरेलु तथा साना उद्योग कार्यक्रम(जिल्ला२७)

९ गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम बिकास कार्यक्रम

१० नेपाल व्यापार एकीकृत रणनित २०१०

(ढ) सार्वजनिक निकायको वेभसाइट भए सो को विवरण

वेभसाइटः www.moi.gov.np

(ण) सार्वजनिक निकाएका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भए सोको विवरण

- मन्त्रालयले वार्षिकरुपमा सम्पादन गरेका कार्यक्रम, वजेट तथा जानकारीमूलक सामाग्री समावेश भएको वार्षिक पुस्तिका प्रकाशन गरिएको ।
- विदेशी लगानी विषयक जानकारीमूलक पुस्तिका (Invest to Nepal) प्रकाशन गरिएको ।

(त) तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण

- फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी ।